

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Іванюта Т.М.

Виходячи з вимог ринку та умов сучасного ведення бізнесу для вітчизняних підприємств лише створення власної системи економічної безпеки дасть можливість уникнути можливих руйнівних наслідків швидкого відкривання національної економіки, забезпечити конкурентоспроможність вітчизняних господарюючих суб'єктів, захистити їх від нищівного впливу кризових ситуацій й ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансовими та економічними структурами.

Але в науковій літературі, що стосується економіки, підприємництва та безпеки зокрема, система економічної безпеки, її поняття, елементи, функцій, завдання та структура наводиться не завжди повно та чітко.

В даний час не існує однозначного розуміння «системи безпеки підприємства».

Створення системи безпеки підприємства та організація її успішного функціонування повинні ґрунтуватись на методологічних основах наукової теорії безпеки. Повинні бути визначені цілі системи безпеки підприємства: що необхідно здійснити, чого слід досягти; які завдання необхідно вирішити для досягнення поставлених цілей; які основні функції системи безпеки підприємства – визначити коло діяльності цієї системи, напрямки побудови. Система безпеки будується на основі певних наукових принципів. Все це слугує методологічною основою створення системи безпеки підприємства.

Метою створення та діяльності системи безпеки є своєчасне виявлення та запобігання як зовнішнім, так і внутрішнім небезпекам та загрозам, забезпечення стабільної діяльності, ефективного використання можливостей і розвитку підприємства. Досягнути поставленої цілі можна за допомогою вирішення цілого комплексу завдань.

Бачення науковців стосовно переважної більшості завдань однотайні, хоча деякі автори об'єднують декілька завдань в одне. На нашу думку,

зазначені науковцями завдання варто перегрупувати, а також деякі додати, що дасть змогу комплексно забезпечити досягнення мети створення системи економічної безпеки підприємства. Отже, на наш погляд, основними завданнями є: відшкодування матеріальних та моральних збитків завданих підприємству; вивчення та оцінка партнерів, конкурентів, клієнтів (наявних та потенційних); передбачення, виявлення можливих загроз та небезпек; пошук шляхів зниження впливу дестабілізуючих чинників та підвищення ефективності використання можливостей; фізична та технічна охорона об'єктів підприємства, персоналу; забезпечення збереження секретної інформації; добування інформації для відпрацювання управлінських рішень; організація консультативної підтримки; відпрацювання оптимальних варіантів прийняття рішень; створення сприятливої думки про підприємство.

Аналіз наведених вимог до роботи системи безпеки підприємства дозволив побудувати ефективну систему, що відповідає принципам, завданням, основним напрямкам побудови та характеристикам.

Автором виділено основні та допоміжні системи, підсистеми та їх елементи, врахування яких дозволять в подальшому побудувати ефективну систему безпеки підприємства.

Так до основних систем виділено «інформаційне забезпечення», «безпеку об'єктів» та «безпеку іміджу», які в свою чергу містять системи та підсистеми та елементи. До допоміжних виділено системи та підсистеми, які забезпечують нормальне функціонування основних систем та підсистем. Зокрема до таких віднесено системи «реагування», «навчання», «запобігання» та «нормативно-правового забезпечення».

В свою чергу така система безпеки підприємства повинна передбачати обов'язкову експертну перевірку ефективності функціонування. Але таку перевірку неможна включати в систему безпеки підприємства, оскільки вона повинна бути неупередженою і реально відображати всі наявні недоліки системи, що перевіряється. Постійний незалежний моніторинг може забезпечити ефективність діяльності системи безпеки підприємства.